

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือที่ พม ๐๓๐๖/๔๓๗๑ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ได้พิจารณาคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในกรณีของบุคคลสัญชาติไทยหรือสัญชาติอื่นที่ประสงค์จะขอรับเด็กที่เกิดในประเทศไทยซึ่งเกิดจากบิดามารดาที่ถือหนังสือเดินทางของประเทศเมียนมาเป็นบุตรบุญธรรม และได้ขอความร่วมมือกระทรวงการต่างประเทศประสานสถานเอกอัครราชทูตเมียนมาประจำประเทศไทยเพื่อหารือประเด็นดังกล่าวแล้ว แต่เนื่องจากคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมยังไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสำหรับพิจารณาในประเด็นดังกล่าวได้ คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อไป

๑. คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีอำนาจพิจารณาเด็กที่ไร้สัญชาติที่เกิดในประเทศไทยซึ่งบิดามารดาของเด็กเป็นบุคคลสัญชาติเมียนมาได้หรือไม่
๒. คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีอำนาจพิจารณาเด็กที่มีสัญชาติเมียนมาให้เป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) และผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว เห็นว่า การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติไว้เป็นการทั่วไปและไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติให้ใช้บังคับเฉพาะเด็กที่มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติของประเทศหนึ่ง

ประเทศใดเท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาเหตุผลท้ายพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม^๑ ที่ว่า “เนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติ ผู้รู้จักคุ้นเคยกันนั้น บัดนี้ได้ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว สมควรกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ ...” แสดงให้เห็นว่ากฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นหลักโดยไม่คำนึงว่าเด็กจะมีสัญชาติไทยหรือสัญชาติของประเทศหนึ่งประเทศใดหรือไม่ ดังนั้น คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจึงมีอำนาจตามมาตรา ๑๔ (๒)^๒ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฯ พิจารณาและมีมติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมสำหรับกรณีเด็กไร้สัญชาติที่เกิดในประเทศไทยซึ่งบิดามารดาของเด็กเป็นบุคคลสัญชาติเมียนมา และกรณีเด็กที่มีสัญชาติเมียนมาได้ทั้งสองกรณี

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๙

^๑เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคยกันนั้น บัดนี้ได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว สมควรกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

^๒มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) ...

๑) ...

(๒) พิจารณาและมีมติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๑) ...

๑) ...